

การกระทำความรุนแรงในครอบครัว
โดยใช้ไซเบอร์เข้ามามีส่วนในการกระทำคามผิด
ในประเทศออสเตรเลีย : กรณีศึกษาสำหรับประเทศไทย
Cyber - Violence Concerning with
Domestic Violence in Australia:
The Case Study for Thailand

รัชนี แต่งอ่อน*

Ratchanee Tangon

ศิริศักดิ์ จึงถาวรณ**

Sirisak Jungthawan

เอกพล ทรงประโคน***

Ekapon Songprakhon

ประลอง ศิริภูล****

Pralong Siripool

---

*ดร., อาจารย์ประจำภาควิชานิติศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
Ph.D., Lecturer Department of Law at Faculty of Political Science and Law, Burapha University

** อาจารย์ประจำภาควิชานิติศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
Lecturer Department of Law at Faculty of Political Science and Law, Burapha University

*** อาจารย์ประจำภาควิชานิติศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
Lecturer Department of Law at Faculty of Political Science and Law, Burapha University

**** พ.ต.ท. ดร., อาจารย์ประจำภาควิชานิติศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
Pol.Lt.Col., Ph.D., Lecturer Department of Law at Faculty of Political Science and Law, Burapha University

บทคัดย่อ

การพัฒนาเทคโนโลยีและการติดต่อสื่อสารผ่านทางอินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์อย่างมาก เพราะความเจริญทางเทคโนโลยีช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่มนุษย์ในการทำงาน การสื่อสารกับบุคคลให้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น จึงเป็นช่องทางใหม่ที่ทำให้เกิดการกระทำผิดกฎหมายได้ง่ายและรวดเร็วขึ้นด้วยเช่นกัน บทความวิชาการนี้เป็นบทความที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะของอาชญากรรมรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า อาชญากรรมทางไซเบอร์ (Cybercrimes) ซึ่งเป็นการกระทำโดยอาศัยเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนช่วยในการทำ ความผิดและนำมาสู่ปัญหาแก่บุคคลในครอบครัวที่เป็นคู่รักหรือแม้กระทั่งคู่รักอันมีลักษณะที่เรียกว่า ความรุนแรงในครอบครัว (Domestic Violence) เช่น คู่รักทำร้ายร่างกายกัน การข่มขู่ การสะกดรอยตาม การคุกคามในรูปแบบต่างๆ เป็นต้น จากการทบทวนวรรณกรรมของประเทศ ออสเตรเลีย ซึ่งผู้เขียนได้ศึกษาพบว่า การกระทำในลักษณะที่เป็นความรุนแรงในครอบครัวมี วิวัฒนาการกลายเป็นรูปแบบที่นำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในการกระทำความผิดมากขึ้น ยกตัวอย่างเช่น การคุกคามติดตามทางอินเทอร์เน็ต (Cyberstalking) การกลั่นแกล้งทาง อินเทอร์เน็ต (Cyber bullying) การใช้อุปกรณ์ติดตามการเดินทาง (Tracking Devices) การใช้สื่อ สังคมออนไลน์ (Social Media) รวมถึงการนำภาพโป๊มาประจานโดยปราศจากความยินยอม (Revenge Porn) เป็นต้น เหล่านี้ล้วนเป็นการกระทำความรุนแรงโดยใช้ไซเบอร์เข้ามามีส่วนช่วย ในการกระทำความผิด (Cyber-Violence) ทั้งสิ้นและมักจะเกิดกับบุคคลในครอบครัว เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งหากประเทศไทยให้ความสำคัญต่อความรุนแรงในครอบครัวในรูปแบบของการ กระทำที่ใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในการกระทำความผิดจะทำให้ผู้บังคับใช้กฎหมายได้เข้าใจ ถึงรูปแบบการกระทำรูปแบบนี้และสามารถบังคับใช้กฎหมายเพื่อปกป้องสังคมได้อย่างมี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : การกระทำความรุนแรงโดยใช้ไซเบอร์เข้ามามีส่วนช่วยในการกระทำความผิด, ความรุนแรงในครอบครัว

Abstract

The development of technology and communication through the internet has played an important role in daily life since it enhances work and communication to be more convenient by taking shorter time. In contrast, technology has become a new channel to make the offense easier and faster. This article is aimed to show the nature of “Cybercrime”, a technology-based crime which causes “domestic violence” such as physical harm, intimidation, stalking, and threats in various ways to a couple of lovers or ex-lovers,. According to the review of Australian literature, it is obvious that technology has become a mean which is increasingly involved in crime regarding domestic violence, such as cyberstalking, cyber bullying, tracking devices usage, social media usage including revenge porn. Due to the fact that these cybercrime acts (Cyber-Violence) often occur to family members, it is necessary that Thailand attach importance to domestic violence in the form of technology-based actions. Provided this new channel of offense is well understood by law enforcers, the law will be enforced to protect society more effectively.

Keywords : Cyber-Violence, Domestic Violence

บทนำ

อาชญากรรมทางไซเบอร์ (Cybercrimes) เป็นการกระทำที่ผู้กระทำผิดได้นำเทคโนโลยีสมัยใหม่ทางอินเทอร์เน็ตเข้ามามีส่วนร่วมในการกระทำความผิดอันมีผลกระทบต่อตัวบุคคล เศรษฐกิจและสังคม รูปแบบของอาชญากรรมไซเบอร์มีหลายกรณี ยกตัวอย่าง กรณีฉ้อโกงออนไลน์ สื่อบริการทางอินเทอร์เน็ต การขโมยข้อมูลส่วนบุคคล การคุกคามติดตามทางอินเทอร์เน็ต (Cyberstalking) และการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (Cyber bullying) เป็นต้น (Wadhwa & Arora, 2017, p. 2217) ส่วนการกระทำความรุนแรงโดยใช้ไซเบอร์เข้ามามีส่วนช่วยในการกระทำความผิด (Cyber-violence) ที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัว (Domestic violence) คือ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกระทำการคุกคามคนรักหรืออดีตคนรัก บางทีเรียกความรุนแรงทางไซเบอร์นี้ว่าเป็นการล่วงละเมิดโดยการใช้เทคโนโลยีอำนวยความสะดวก ความรุนแรงทางไซเบอร์ รวมถึงการควบคุมและคอยติดตามความประพฤติการใช้ชีวิตประจำวันของคนรักและอดีตคนรักด้วย เช่น การโทรศัพท์ไปข่มขู่ การคุกคามติดตามทางอินเทอร์เน็ต (Cyberstalking) การสะกดรอยตามและหาที่อยู่โดยใช้สมาร์ทโฟน (Smartphone) การใช้สื่อสังคม (Social media) และการนำภาพโป๊มาประจานโดยปราศจากความยินยอม (Revenge porn) เป็นต้น เหล่านี้ล้วนเป็นการกระทำความผิดในลักษณะที่ไม่ใช่การกระทำทางกายภาพ (non-physical forms) อันเป็นรูปแบบหนึ่งของความรุนแรงในครอบครัว (Domestic Violence) เพราะเป็นการกระทำความผิดผ่านการใช้เทคโนโลยี ซึ่งงานวิจัยของประเทศออสเตรเลียถือว่าเป็นการล่วงละเมิดลักษณะหนึ่ง โดยมีคำตัดสินของศาลออสเตรเลียเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีอำนวยความสะดวกกระทำความผิดอันมีลักษณะเป็นความรุนแรงในครอบครัวรูปแบบหนึ่ง

ในประเทศออสเตรเลีย มีคำตัดสินของศาลเกี่ยวกับการกระทำความรุนแรงโดยใช้ไซเบอร์เข้ามามีส่วนร่วมช่วยในการกระทำความผิด แต่ยังมีข้อจำกัดทางกฎหมายในปัจจุบันของประเทศออสเตรเลียด้านการบังคับใช้กับผู้กระทำการล่วงละเมิดในลักษณะดังกล่าว อย่างไรก็ตาม คดีที่ระบุว่าผู้กระทำความผิดในลักษณะความรุนแรงทางไซเบอร์ที่เกิดขึ้นในประเทศออสเตรเลีย ส่วนมากจะเป็นเพศชายเป็นคนที่กระทำความผิด ส่วนเพศหญิงก็มีกระทำความผิดบ้าง แต่จำนวนไม่มาก และคดีความรุนแรงในครอบครัวส่วนมากเหยื่อจะเป็นเพศหญิง บทความนี้เป็นการสรุปเรื่องความรุนแรงที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อความสะดวกในการกระทำความผิดซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับบุคคลทุกเพศ ไม่เพียงแต่เพศหญิงเท่านั้น ยังมีบางคดีเหยื่อเป็นเพศชายด้วย แต่ผู้เขียนเน้นคดีความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดขึ้นกับเพศหญิงซึ่งเป็นคนรักปัจจุบันและเป็นอดีตคนรักของผู้กระทำความผิด

การกระทำความผิดในลักษณะความรุนแรงในครอบครัว

(Domestic Violence) ในประเทศออสเตรเลีย

ความรุนแรงในครอบครัว (Domestic Violence) สำหรับประเทศออสเตรเลียมีการกำหนดนิยามความรุนแรงในครอบครัวว่าเป็นพฤติกรรมใดๆ ที่เป็นการกระทำความรุนแรงอันเกิดจากบุคคลในครอบครัวหรือเคยมีความสัมพันธ์กันในครอบครัว (ข้อมูลจาก Australian National Plan to Reduce Violence against Women and Their Children Report) ความสัมพันธ์อันเป็นความรุนแรงในครอบครัวจะถูกแสดงออกโดยลักษณะของการควบคุม ข่มขู่ อีกฝ่ายหนึ่ง (คนรักหรืออดีตคนรัก) ซึ่งรูปแบบของการล่วงละเมิดมีหลายลักษณะ ได้แก่ การกระทำทางกายภาพ ทางเพศ ทางอารมณ์ จิตใจ รวมทั้งทางการเงิน เป็นต้น เดิมนั้น กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศออสเตรเลียปฏิเสธตลอดมาว่าการกระทำความผิดต่อผู้หญิงในเรื่องส่วนตัวไม่ถือว่าเป็นอาชญากรรม (Al-Alosi, 2017, p. 1575)

ในปี ค.ศ.1970 นักเคลื่อนไหวด้านความรุนแรงในครอบครัวในประเทศออสเตรเลียสนับสนุนให้มีการกระทำความผิดในครอบครัว เพื่อให้เข้าใจว่าการทำร้ายร่างกายเป็นความผิดทางอาญา ความรุนแรงในครอบครัวยังเป็นอาชญากรรมทางเพศ ส่วนมากเพศชายเป็นผู้กระทำความผิดและเพศหญิงเป็นเหยื่อของการกระทำ แม้ว่าความรุนแรงในครอบครัวจะกระทำต่อคู่

รัชนี แต่งอ่อน/ ศิริศักดิ์ จิงถาวรรม/ เอกพล ทรงประโคน/ ประลอง ศิริภู

สมรสโดยเฉพาะเพศหญิง แต่คู่สมรสเพศเดียวกันก็เกิดขึ้นได้เช่นกัน ผลกระทบของความรุนแรงในครอบครัว คือ เรื่องความเป็นอยู่ของเหยื่อทางกายภาพและจิตใจทั้งในทันทีและระยะยาว อันกระทบทางกายภาพต่อสุขภาพของเหยื่อในทันที ทั้งการได้รับบาดเจ็บแก่ร่างกาย โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การแท้งลูกและอาจถึงแก่ความตายได้ ส่วนผลกระทบระยะยาว ได้แก่ ความวิตกกังวล ซึมเศร้า เครียด รวมถึงการเป็นคนไม่มีบ้านอยู่อาศัยด้วย เป็นต้น แม้จะไม่ปรากฏข้อมูลทางสถิติที่ชัดเจนอย่างเป็นทางการถึงจำนวนของผู้หญิงที่เจอประสบการณ์เกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวในประเทศออสเตรเลียและทั่วโลกตามข้อมูลสถิติของประเทศออสเตรเลียในปี ค.ศ. 2012 จากการสำรวจพบว่า 17 เปอร์เซ็นต์ของผู้หญิงที่มีอายุ 18 ปี และ 18 ปีขึ้นไป เคยเจอประสบการณ์ความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดจากการกระทำของอดีตคนรักตั้งแต่อายุได้ 15 ปี ดังจะเห็นได้ว่าความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดกับเพศหญิงมีมากกว่าเพศชายถึงเกือบ 12 เปอร์เซ็นต์ของข้อมูลสถิติที่ได้จากการสำรวจของสถาบันสถิติของประเทศออสเตรเลีย (Australian Bureau of Statistics (ABS) (Al-Alosi, 2017, pp. 1574-1575) ดังนั้น ในปัจจุบันนี้ความรุนแรงในครอบครัวถือว่าเป็นอาชญากรรมอย่างหนึ่ง จากข้อมูลทางสถิติของประเทศออสเตรเลีย พบว่า ส่วนมากผู้หญิงตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงในครอบครัวมากกว่าผู้ชายและความรุนแรงในครอบครัวส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของผู้หญิง บทสรุปนี้ได้จากข้อมูลเชิงประจักษ์จากเหตุการณ์คดีความรุนแรงในครอบครัวที่พบในรัฐนิวเซาท์เวลส์ (New South Wales) และรัฐวิกตอเรีย (Victoria)

ในรัฐนิวเซาท์เวลส์ (New South Wales) เกิดคดีความรุนแรงในครอบครัวจำนวน 29,001 คดี ซึ่งเป็นการทำร้ายร่างกายกัน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวนี้ถูกเก็บข้อมูลในปี ค.ศ. 2015 และมีจำนวนเพิ่มขึ้นถึง 1.9 เปอร์เซ็นต์ ในช่วงระยะเวลา 5 ปี (ระหว่างเดือนมกราคม ปี ค.ศ. 2011 ถึงเดือนธันวาคม ปี ค.ศ. 2015) ในทางตรงกันข้าม คดีทำร้ายร่างกายที่ไม่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัวมีจำนวนลดลงถึง 4.8 เปอร์เซ็นต์ ในช่วงระยะเวลา 5 ปี ในช่วงเวลาเดียวกัน ในรัฐวิกตอเรีย (Victoria) (จากปี ค.ศ. 2009 ถึงปี ค.ศ. 2014) ผู้หญิงประมาณ 3,794 คนที่มีอายุ 15 ปี และอายุมากกว่านี้ได้รับการรักษาตัวที่โรงพยาบาลอันเนื่องมาจากถูกคู่รักทำร้ายร่างกาย โดยเฉลี่ยผู้หญิงประมาณ 759 คนต่อปี ต่อมาในปี ค.ศ.1980 กฎหมายในประเทศออสเตรเลียเลยเริ่มมีบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อคุ้มครองเหยื่อจากความรุนแรงในครอบครัว โดยใช้วิธีพิจารณาทางแพ่ง คือ การออกคำสั่งคุ้มครอง (Protection orders) โดยทั่วไปแล้วคำสั่ง

คุ้มครองถูกออกแบบเพื่อยับยั้งไม่ให้เกิดบุคคลกระทำการใดๆ ที่เป็นความรุนแรงในครอบครัวกับบุคคลในครอบครัว ทั้งคนรักและอดีตคนรักด้วย ถึงแม้คำสั่งคุ้มครองดังกล่าวถูกนำมาใช้ในคดีแพ่ง แต่การละเมิดคำสั่งดังกล่าวถือเป็นความผิดทางอาญา ซึ่งศาลออสเตรเลียมีคำตัดสินเป็นบรรทัดฐานไว้ ส่วนประโยชน์ของคำสั่งคุ้มครอง คือ สามารถป้องกันความรุนแรงที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อความสะดวกในการกระทำความผิดได้ นอกจากนี้ รัฐบาลกลางของประเทศออสเตรเลียมีความก้าวหน้ามากขึ้นในประเด็นเรื่องการต่อสู้กับความรุนแรงในครอบครัวโดยใช้มาตรการทางกฎหมายในเชิงป้องกัน (Preventative measures) ในปี ค.ศ. 2015 รัฐบาลออสเตรเลีย (Council of Australian Governments (COAG)) ประกาศอย่างเป็นทางการว่า เห็นด้วยกับการสนับสนุนเงินจำนวน 30 ล้านดอลลาร์ เพื่อใช้ในการรณรงค์ลดความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดกับผู้หญิงและบุตรของเหยื่อ (Al-Alosi, 2017, pp. 1576-1577) จะเห็นได้ว่า ในช่วงเวลาหลายปีที่ผ่านมา รัฐบาลออสเตรเลียให้ความสำคัญกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัวอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาวิจัยเชิงประจักษ์ การรณรงค์นโยบายขจัดความรุนแรงในครอบครัว การให้งบประมาณอุดหนุน การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและการหามาตรการทางกฎหมายเพื่อบังคับใช้กับการกระทำในลักษณะที่เป็นความรุนแรงในครอบครัว เป็นต้น

การกระทำความรุนแรงโดยใช้ไซเบอร์เข้ามามีส่วนช่วยในการกระทำความผิด (Cyber -Violence) ที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัว

ความรุนแรงโดยการใช้เทคโนโลยีอำนวยความสะดวกเป็นรูปแบบหนึ่งของความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งเป็นการกระทำด้วยวิธีการที่กว้างขวางมากขึ้นในสังคมปัจจุบันที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของประชาชนมากกว่าสมัยก่อน เครื่องมือที่ใช้เทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟนและอุปกรณ์ติดตาม (Tracking device) เหล่านี้ เป็นเครื่องมือที่อนุญาตให้ผู้กระทำความผิดสามารถรู้สถานที่และภูมิลาเนาของเหยื่อได้ ซึ่งทำให้เข้าถึงตัวเหยื่อได้ง่ายกว่าเดิม เทคโนโลยีเหล่านี้ทำให้ผู้กระทำความผิดมีความรู้สึกที่ตัวเองได้อยู่ติดตัวเหยื่อไปทั่วทุกแห่ง สามารถติดตามตัวเหยื่อไปได้ทุกที่ทุกเวลาและเป็นการทำลายความรู้สึกปลอดภัยของเหยื่อหลังจากที่แยกกันอยู่กับคู่รักหรือได้แยกทางกับคู่รักซึ่งเป็นผู้กระทำความผิด

จากรายงานของ Digital Harassment and Abuse of Adult Australians ในปี ค.ศ. 2015 ซึ่งสำรวจจากผู้ใหญ่จำนวน 300 คน ที่มีอายุระหว่าง 18 ปี ถึง 54 ปี พบว่า ผู้กระทำความผิดกรณีการคุกคามทางอินเทอร์เน็ตเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงถึงสองเท่า เช่นเดียวกันกับการศึกษาของ Online Harassment : the Australian Women's Experience พบว่า จากการสำรวจผู้หญิงของออสเตรเลียจำนวน 1,053 คน พบว่า 76 เปอร์เซ็นต์ของผู้หญิงที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี พบเจอประสบการณ์ในรูปแบบของการถูกคุกคามทางออนไลน์ (Al-Alosi, 2017, p. 1577) ในระดับนานาชาติองค์การสหประชาชาติ (The United Nations (UN)) มีการประมาณการณ์ว่า 73 เปอร์เซ็นต์ของผู้หญิงทั่วโลกต้องทนต่อการล่วงละเมิดทางออนไลน์มากกว่านั้นในทวีปยุโรปมีผลการศึกษาพบว่า หนึ่งในหกของผู้หญิงเจอประสบการณ์ที่ไม่ดีในรูปแบบการถูกคุกคามดิจิทัล (Digital harassment) ตั้งแต่อายุแค่ 15 ปี ไม่ว่าจะเป็นการถูกกลั่นแกล้งคุกคาม (Cyber-bullying) การคุกคามติดตาม Cyberstalking และการนำภาพไปไปประจานโดยปราศจากความยินยอม เป็นต้น (Al-Alosi, 2017, pp. 1578-1579) จะเห็นได้ว่า ความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัญหาสำคัญในระดับสากลและระดับประเทศ โดยเฉพาะผู้หญิงตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงและไม่เพียงแต่ความรุนแรงทางกายภาพเท่านั้น ยังพบว่าความรุนแรงทางออนไลน์ยังมีผลกระทบต่อความรู้สึกถึงความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตร่างกายจิตใจของผู้หญิงในสภาวะการณ์ที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในยุคนี้

ประเทศอังกฤษมีงานวิจัยที่ชื่อว่า Women's Aid จากการสำรวจในปี ค.ศ. 2013 จากเหยื่อความรุนแรงในครอบครัวที่เพศหญิงจำนวน 307 คน พบว่า 48 เปอร์เซ็นต์เจอประสบการณ์ถูกคุกคามทางออนไลน์จากอดีตคู่อีกหลังจากที่เหยื่อได้ขอจบความสัมพันธ์ด้วย และ 45 เปอร์เซ็นต์ พบว่า คู่ชีวิตกระทำความรุนแรงออนไลน์ในขณะที่ยังมีความสัมพันธ์กันอยู่ถึงแม้ว่าจะไม่มีความเกี่ยวข้องกับความรุนแรงทางไซเบอร์ แต่จากงานวิจัยพบว่า มีการฆาตกรรมในคดีความรุนแรงในครอบครัวเกิดขึ้นในระหว่างปี ค.ศ.2000 ถึง ปี ค.ศ.2012 นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของทีม the NSW Domestic Violence Death Review Team พบว่า เทคโนโลยีถูกนำไปใช้กระทำความผิด โดยวิธีการสะกดรอยตามและควบคุมคู่อีกในขณะที่ความสัมพันธ์ทางครอบครัวยังอยู่ ไม่ใช่เพียงพฤติกรรมของการสะกดรอยคู่อีกในกรณีที่เกิดขึ้นหลังจากความสัมพันธ์สิ้นสุดลงเท่านั้น (Al-Alosi, 2017, p. 1579)

ดังจะเห็นได้ว่า งานวิจัยของทั้งประเทศอังกฤษและออสเตรเลียพบว่า เทคโนโลยีถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดและคุกคามบุคคลในครอบครัวมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการกระทำของอดีตคนรักที่แยกทางจากกัน

ในปี ค.ศ. 2013 ประเทศออสเตรเลียโดยการทำงานของ The Domestic Violence Resource Centre ได้ทำโครงการเพื่อนำเอาผลการศึกษาวิเคราะห์การใช้เทคโนโลยีเพื่อล่วงละเมิดบุคคลอื่นในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัว โครงการนี้เป็นที่รู้จักในนามว่า SmartSafe Project สำหรับโครงการ SmartSafe Project นี้เป็นการสำรวจจากผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัวจำนวน 152 คน และจากเหยื่อที่ถูกกระทำความรุนแรงทางครอบครัวซึ่งเป็นผู้หญิงจำนวน 46 คน ผลการศึกษาพบว่า เทคโนโลยีและข้อมูลออนไลน์ถูกนำไปใช้กระทำความผิดความรุนแรงทางไซเบอร์ ดังนี้ การใช้สมาร์ตโฟนเป็นเครื่องมือกระทำความผิดถึง 82 เปอร์เซ็นต์ อีเมลล์ 52 เปอร์เซ็นต์และการใช้ระบบระบุตำแหน่งบนพื้นโลก (Global Positioning Systems (GPS)) 29 เปอร์เซ็นต์ นอกจากนี้ สื่อสังคมออนไลน์อย่างเฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นสิ่งหนึ่งที่ใช้ในการกระทำความรุนแรงโดยใช้ไซเบอร์เข้ามามีส่วนช่วยในการกระทำความผิดเช่นกัน คำตัดสินของศาลออสเตรเลีย (Australian case law) แสดงให้เห็นว่าเฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นเว็บไซต์ที่ให้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นพื้นที่ที่ผู้กระทำความผิด ความรุนแรงทางไซเบอร์นิยมมากและนำมาใช้บ่อยในอุปกรณ์ดิจิทัลอื่นเพื่อกระทำความผิด ส่วนการเกิดขึ้นของโครงการ SmartSafe Project (ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างหลายหน่วยงาน ได้แก่ The Domestic Violence Resource Centre, Women's Legal Service NSW และ WESNET) ได้ทำการสำรวจทางออนไลน์จากผู้ปฏิบัติงานความรุนแรงในครอบครัวในประเทศออสเตรเลีย ช่วงระหว่างเดือนพฤศจิกายน ปี ค.ศ. 2014 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ปี ค.ศ. 2015 พบว่า 98 เปอร์เซ็นต์ของผู้ปฏิบัติงานจำนวน 546 คน ตอบกลับมาและให้ข้อมูลว่าพวกเขามีผู้ร้องทุกข์ที่เจอประสบการณ์เกี่ยวกับการกระทำความรุนแรง โดยใช้ไซเบอร์เข้ามามีส่วนช่วยในการกระทำความผิดจำนวนมาก ซึ่งผลการสำรวจนี้ไม่แตกต่างกับการสำรวจของเจ้าหน้าที่ตำรวจในรัฐวิกตอเรีย เจ้าหน้าที่ตำรวจพบว่า ผู้กระทำความผิดมีการใช้โทรศัพท์มือถืออย่างแพร่หลายในการคุกคามบุคคลอื่น เช่น การคุกคามติดตาม การสังเกตพฤติกรรมของเหยื่อ โดยผ่านการใช้งานโทรศัพท์มือถือ และการข่มขู่เหยื่อเป็นต้น กว่า 5 ปีแล้วที่ความรุนแรงใน

รัชณี แต่งอ่อน/ ศิริศักดิ์ จิงถาวรธรรม/ เอกพล ทรงประโคน/ ประลอง ศิริภูณ

ครอบครัวเกิดขึ้นกับคู่รักเพิ่มจำนวนสูงขึ้นกว่าการกระทำผิดฐานอื่นๆ แม้ว่าความผิดเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับ การใช้โทรศัพท์ การส่งข้อความ และการส่งอีเมลล์ ยังพบว่ามี การใช้อุปกรณ์ติดตามตัวบุคคลมาใช้ในคดีความรุนแรงในครอบครัวอีกด้วย (Al-Alosi, 2017, p. 1580) จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีกลายเป็นสิ่งที่ถูกนำมาใช้ในเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว โดยการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเหล่านี้เป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่า ความรุนแรงทางไซเบอร์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายและเป็นประเด็นที่เพิ่มมากขึ้นในสังคม จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องวิเคราะห์บทบาทของกฎหมายที่อยู่ในปัจจุบันต่อไป เพื่อจัดการกับผู้กระทำความผิดที่ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการกระทำความรุนแรงดังกล่าว โดยเฉพาะในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัวซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่รัฐมุ่งจะคุ้มครองและป้องกันสังคม

ความรุนแรงในครอบครัวที่ใช้เทคโนโลยีในการกระทำความผิดในลักษณะต่างๆ

การศึกษาข้อมูลทางกฎหมายของทั้งจากงานวิจัยและโครงการต่างๆ ของประเทศออสเตรเลียที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความรุนแรงโดยใช้ไซเบอร์เข้ามามีส่วนช่วยในการกระทำความผิดในคดี ความรุนแรงในครอบครัวนั้นพบว่า ข้อมูลที่ศึกษานี้ไม่ได้จำกัดเพียงเฉพาะคดีอาญาเท่านั้น ยังรวมถึงการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับคดีครอบครัวระหว่างบิดามารดาและบุตรด้วย ศาลคดีครอบครัวของประเทศออสเตรเลียไม่ได้ตัดสินกรณีการกระทำความผิดเฉพาะเรื่องการกระทำความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาในคดีอาญาเท่านั้น ข้อจำกัดบางอย่างที่พบในคดีที่เกิดขึ้นในประเทศออสเตรเลีย คือ หลายๆ คดีที่โจทก์ถูกกระทำความรุนแรงโดยใช้ไซเบอร์เข้ามามีส่วนช่วยในการกระทำความผิด ซึ่งไม่ใช่ลักษณะที่จะต้องพิสูจน์เหมือนกับการพิสูจน์ความผิดในคดีอาญาที่มีมาตรฐานการพิสูจน์ความผิดของจำเลยจนปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยกระทำความผิดจริง (the criminal standard of proof of beyond reasonable doubt) ในประเทศออสเตรเลียมีรายงานเกี่ยวกับคดีอาญาเรื่องความรุนแรงทางไซเบอร์ ซึ่งถือเป็นการกระทำที่ต้องถูกลงโทษทางอาญาอยู่บ้าง แต่น้อยมากเมื่อเทียบกับคดีทางแพ่งที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวอย่างไรก็ตาม ความผิดทางอาญาที่พบจะถูกตัดสินโดยศาลท้องถิ่น รวมถึงคดีเรื่องการละเมิดต่อคำสั่งคุ้มครองทางแพ่ง (breaches of civil protection orders) ดังจะปรากฏได้จากคำตัดสินต่างๆ ของศาลออสเตรเลียในกรณีการคุกคามติดตามเหยื่อด้วยวิธีการต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การคุกคามติดตามทางอินเทอร์เน็ต (Cyberstalking)

การคุกคามติดตาม (Stalking) ถือเป็นความรุนแรงในครอบครัวลักษณะหนึ่ง (Douglas, 2015, p. 451) ผู้กระทำความผิดส่วนมากเป็นอดีตคนรักหรืออดีตสามีซึ่งรับไม่ได้กับการต้องถูกปฏิเสธจากคู่รักของตนกรณีที่คู่รักอีกฝ่ายต้องการจบความสัมพันธ์ (McGuire & Wraith, 2000, p. 318) ส่วนความเชื่อมโยงกันระหว่างความรุนแรงในครอบครัวกับการคุกคามติดตาม (Stalking) ก็คือเมื่อเกิดเหตุการณ์คุกคามติดตามในโลกออนไลน์ จะเรียกว่า การคุกคามติดตามทางอินเทอร์เน็ต (Cyberstalking) ซึ่งเป็นการเทียบเคียงรูปแบบดั้งเดิมของการคุกคามติดตาม (Stalking) อันเป็นลักษณะพฤติกรรมที่ค่อยๆ ทำให้เกิดความหวาดกลัว ปัจจุบันความเจริญของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต รูปแบบการคุกคามติดตามจึงทำได้ง่ายและรวดเร็ว จึงเกิดรูปแบบของการใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนในการกระทำความผิดในลักษณะการคุกคามติดตามทางอินเทอร์เน็ต (Cyberstalking) เช่น การใช้อีเมลล์หรืออุปกรณ์สื่อสารเพื่อใช้คุกคามติดตามบุคคลอื่นโดยเฉพาะคู่รัก การคุกคามติดตามโดยการกระทำของคู่รักถูกระบุว่าเป็นปัจจัยเสี่ยงอย่างร้ายแรงต่อร่างกาย เช่น การล้วงละเมิดทางเพศและการฆาตกรรม ปัจจัยเหล่านี้เกิดขึ้นจากการที่ผู้หญิงขอแยกทางหรือพยายามจะแยกทางจากคู่รักที่มีพฤติกรรมความรุนแรง (Shimizu, 2013, pp. 117-118) ในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหราชอาณาจักรมีการบัญญัติกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการกระทำในลักษณะการคุกคามติดตามทางอินเทอร์เน็ต (Cyberstalking) อย่างชัดเจน (Halder, 2015, p. 105)

คดีอาญาที่เกี่ยวข้องกับการติดตามคุกคามทางอินเทอร์เน็ต (Cyber-stalking) คือ คดี Rocevic v. Boxx คดีนี้จำเลยและเหยื่อมีความสัมพันธ์ในชีวิตคู่ระหว่างปี ค.ศ. 2002 ถึงปี ค.ศ. 2014 ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว เหยื่อพยายามขอแยกทางกับจำเลยมาแล้วถึง 5 ครั้ง เมื่อเหยื่อขอสิ้นสุดความสัมพันธ์กับจำเลยในปี ค.ศ. 2014 จำเลยเริ่มคุกคามติดตามเหยื่อและสอบถามเกี่ยวกับคู่รักใหม่ของเธอยุ่ตลอดเวลา หลังจากนั้นเขาก็ยอมรับว่าได้ติดตั้งอุปกรณ์ GPS ในรถของเธอ ทำให้เขารู้ความเคลื่อนไหวของเธอกว่าเธอไปที่ไหนบ้าง ทำกิจกรรมอยู่ที่ตรงไหน โดยผ่านอุปกรณ์ดังกล่าว เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถค้นหาจนเจออุปกรณ์ GPS บนรถยนต์ของเหยื่อและใช้วิธีพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ตรวจโทรศัพท์มือถือของจำเลย พบว่า จำเลยได้รับ

รัชนี้ แต่งอ่อน/ ศิริศักดิ์ จิงถาวรณ/ เอกพล ทรงประโคน/ ประลอง ศิริภู

ข้อความต่างๆ ครึ่ง ทำให้เขาารู้สึกเคลื่อนไหวของเหยื่อตลอดเวลาว่า เหยื่ออยู่ที่ไหนบ้าง ระหว่างวันที่ 11 ถึง 16 เมษายน ปี ค.ศ.2014 แต่ในช่วงเวลาดังกล่าว พบว่า มีข้อความมากกว่า 100 ข้อความบนโทรศัพท์มือถือของจำเลยซึ่งระบุที่อยู่ของเหยื่อ ในคดีนี้จำเลยถูกตัดสินจำคุก เป็นระยะเวลา 27 เดือน ในข้อหาเจตนาคุกคามติดตาม (stalking with intent) เป็นการรบกวนเหยื่อแต่จำเลยใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อศาลสูง the Australian Capital Territory Supreme Court ทำให้โทษทางอาญาลดลงเหลือจำคุกเป็นระยะเวลา 21 เดือน ในทางกลับกัน พบคดีที่เกิดขึ้นทาง ตะวันตกของประเทศออสเตรเลีย คดีที่ชื่อว่า Musgrove v. Millard จำเลยในคดีนี้ถูกตัดสิน จำคุกแค่เพียง 8 เดือน ตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติที่ชื่อว่า the Surveillance Devices Act 1998 (WA) ในข้อหาการติดตั้งอุปกรณ์ติดตาม (tracking device) โดยผิดกฎหมายใน รถยนต์ของอดีตคนรักจะเห็นได้ถึงความแตกต่างระหว่างคดี Rocevic v. Boxx กับคดี Musgrove v. Millard พบว่า มีข้อเท็จจริงแตกต่างกันและมีโทษทางอาญาต่างกัน เพราะว่าตาม มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติที่ชื่อว่า the Surveillance Devices Act 1998 (WA) มีระวาง โทษจำคุกสูงสุด 12 เดือน ในขณะที่ความผิดฐานมีเจตนาคุกคามติดตามมีโทษจำคุกสูงสุดถึง 5 ปี (Al-Alosi, 2017, pp. 1584-1585) กรณีดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ลักษณะของการกระทำ คล้ายคลึงกันเพียงแต่กฎหมายที่บังคับใช้แตกต่างกันตามเขตพื้นที่ที่เกิดเหตุและเป็นกฎหมายคน ละฉบับทำให้การบังคับโทษทางอาญาจึงไม่เหมือนกัน

2. Cyber-Violence โดยการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook)

สื่อสังคมออนไลน์ที่คนนิยมมากในสมัยนี้ คือ เฟซบุ๊ก (Facebook) ถือเป็นเทคโนโลยี ที่เป็นตัวกลางให้บุคคลสามารถสังเกตการณ์ คอยติดตามพฤติกรรมของคนอื่นได้ง่ายและรวดเร็ว เฟซบุ๊กจึงถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดเพื่อคุกคามเหยื่อผู้ถูกกระทำได้ง่าย เช่นเดียวกัน (Choja & Nelson, 2016, p. 7604) ในประเทศออสเตรเลียมีคำตัดสินของศาลที่มี ข้อเท็จจริงจากการใช้เฟซบุ๊กเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับบุคคลใน ครอบครัวและศาลได้ตัดสินไว้เป็นตัวอย่างหลายคดี ยกตัวอย่างคดีหนึ่งในประเทศออสเตรเลีย คือ คดี Felton and Penman ศาลสั่งยับยั้งบิดาจากการตีพิมพ์เผยแพร่หรือการโพสต์ข้อความ ความคิดเห็นในที่เสื่อมเสียหรือรุนแรงเกี่ยวกับมารดาของเด็กในที่สาธารณะหรือบนสื่อสังคม ออนไลน์ ศาลคดีครอบครัวมีอำนาจในการป้องกันคุ้มครองจากการตีพิมพ์เผยแพร่ ซึ่งมีผลโดยตรงกับ เหยื่อระหว่างการพิจารณาคดีโดยใช้มาตรา 121 แห่งพระราชบัญญัติกฎหมายครอบครัว

ปี ค.ศ.1975 (Family Law Act 1975) มาตราที่กำหนดโทษทางอาญาโดยมีระวางโทษจำคุกมากที่สุด คือ 1 ปี สำหรับผู้โฆษณาในหนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์ใดทั้งทางวิทยุ ทางโทรทัศน์หรือโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นการกระทำผิดต่อคู่ความในคดีวิธีพิจารณาคดีครอบครัว ตามมาตรา 121 ถูกใช้เพื่อลงโทษนักหนังสือพิมพ์และตัวแทนสื่อ ซึ่งโฆษณาข้อมูลเกี่ยวกับคู่กรณียกตัวอย่างเช่น ทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์และทางวิทยุ เป็นต้น เมื่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทต่อสังคม ศาลคดีครอบครัวตีความมาตรา 121 อย่างกว้าง โดยเน้นว่าเป็นการจับเอาการตีพิมพ์ทุกอย่างที่คู่กรณีเข้าไปเกี่ยวข้องในกระบวนการพิจารณาบนเฟซบุ๊ก (Facebook), My Space, Twitter และเครือข่ายสังคมออนไลน์อื่นๆ ด้วย นอกจากนี้ยังมีคดี Lackey and Mae ภริยาร้องเรียนว่าเธอถูกกระทำในลักษณะความรุนแรงในครอบครัว หลังจากที่เธอขอสิ้นสุดความสัมพันธ์กับสามี เพราะอดีตสามี ใช้เทคโนโลยีเพื่อทำการละเมิดเธออย่างต่อเนื่อง โดยที่อดีตสามีโฆษณาประกาศบนเฟซบุ๊กซึ่งมีผลโดยตรงกับคู่กรณีในกระบวนการพิจารณาคดีครอบครัวอันเป็นการละเมิดตามมาตรา 121 ศาลจึงมีคำสั่งให้สามีลบข้อความดังกล่าวออกจากเฟซบุ๊กทันที เพราะการแชร์ข้อมูลบนสื่อสังคมออนไลน์อาจจะเป็นปัญหาโดยเฉพาะสำหรับเหยื่อความรุนแรงในครอบครัวได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาในโครงการ SmartSafe Project ผู้ปฏิบัติงานด้านความรุนแรงในครอบครัวเห็นว่า เหยื่อเจอผลกระทบจากการถูกสะกดรอยตามจนต้องย้ายที่อยู่และเปลี่ยนชื่อเช่นเดียวกับผลการศึกษาผู้หญิงที่เจอประสบการณ์ความรุนแรงในครอบครัว ในภูมิภาคและท้องถิ่นในรัฐวิกตอเรียผู้หญิงหลายคนถูกคุกคามติดตาม ถูกประณามสู่สาธารณะถูกสอดส่องจากอดีตคนรักจากเฟซบุ๊ก เฟซบุ๊กถือเป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่พบการคุกคามติดตามอยู่บ่อยจากการ check-in หรือการ tagged เพื่อน เป็นต้น (Al-Alosi, 2017, p.1587)

สาเหตุที่เฟซบุ๊กเป็นเครื่องมือในการอำนวยความสะดวกแก่ผู้กระทำความผิดในการกระทำความรุนแรงในครอบครัวนั้น จากการที่ศาลคดีครอบครัวของประเทศออสเตรเลียยอมรับว่า การอัปโหลด (Upload) หรือการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบเฟซบุ๊กเป็นหนึ่งในต้นเหตุของความรุนแรงในครอบครัวได้เช่นกัน ในคดี Lackey and Mae Neville FM แสดงให้เห็นว่าลักษณะของการดำเนินคดีที่เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะในกฎหมายครอบครัว มาจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social media) ซึ่งมีข้อดี คือ เป็นประโยชน์ต่อสังคม ในขณะที่เดียวกันก็มีข้อเสีย

รัชณี แต่งอ่อน/ ศิริศักดิ์ จิงถาวรธรรม/ เอกพล ทรงประโคน/ ประลอง ศิริภู

คือ สามารถใช้เป็นอาวุธทำร้ายคนอื่นได้ด้วย เช่น กรณีการกลั่นแกล้ง Cyber-bullying ในหลายๆ คดี เหยื่อกล่าวหาผู้กระทำความผิดว่าล้วงข้อมูล (hack) หรือการเจาะข้อมูลเข้าไปในบัญชีรายชื่อเฟซบุ๊ก (Facebook account) เพราะต้องการให้เหยื่อออกจากเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social network) ส่วนคดีอื่นๆ ผู้กระทำละเมิดบังคับให้คู่รักเอารหัสผ่าน (Passwords) ของอีเมลล์ และของสื่อสังคมออนไลน์มาให้ระหว่างที่ทั้งคู่ยังมีความสัมพันธ์ต่อกันอยู่ ซึ่งเป็นพฤติกรรมควบคุมอันเป็นสัญญาณเตือนให้เหยื่อทราบถึงผลกระทบที่จะตามมาภายหลัง (Al-Alosi, 2017, p. 1585)

นอกจากนี้ยังมีคดี Holinski and Holinski เป็นคดีที่ตัดสินตามกฎหมายครอบครัว แสดงให้เห็นถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในทางที่ผิด คือการใช้เพื่อควบคุมคนรัก ในคดีนี้มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นการจัดการเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดาในครอบครัวที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่และสวัสดิภาพของบุตรผู้เยาว์ ภริยากล่าวหาว่าสามีคอยตรวจสอบข้อมูลอินเทอร์เน็ต (internet account) ของตน โดยเข้าไปอ่านทุกอีเมลล์ เช็คประวัติการใช้งานใน Skype account และการใช้โทรศัพท์ ยิ่งกว่านั้นคือ เขาจัดการให้ทุกอีเมลล์ของภริยาของเขาส่งต่อไปยังอีเมลล์ของเขา ในคดีนี้สามียอมรับว่าเขาเข้าสู่ระบบบัญชีอีเมลล์ของภริยา และให้เหตุผลว่าพวกเขาใช้บัญชีอีเมลล์ร่วมกันและยอมรับว่าเขาเช็คการใช้งานอินเทอร์เน็ตของภริยาในแต่ละสัปดาห์ แต่ปฏิเสธว่าเขาควบคุมการโทรผ่านระบบ Skype ของภริยา ผู้กระทำผิดใช้สื่อสังคมออนไลน์และอุปกรณ์สื่อสารดิจิทัลเพื่อติดต่อและคุกคามติดตามเหยื่อ (Al-Alosi, 2017, p. 1586) เหล่านี้เป็นการแสดงให้เห็นว่ารัฐจำเป็นต้องออกมาตรการอื่นๆ ที่จะมีประสิทธิภาพในการต่อสู้กับผู้กระทำความผิดในลักษณะ การกระทำความรุนแรงโดยใช้ไซเบอร์เข้ามามีส่วนช่วยในการกระทำความผิด

3. การเผยแพร่ภาพโป๊ที่มีลักษณะเป็นการประจานแก้แค้น

การกระทำหนึ่งทีถือว่าการกระทำความรุนแรง โดยใช้ไซเบอร์เข้ามามีส่วนช่วยในการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นบนสื่อสังคมออนไลน์ คือ การโพสต์หรือแชร์รูปภาพของคนรักโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งมีลักษณะเป็นการเผยแพร่ภาพโป๊ที่มีลักษณะเป็นการแก้แค้น (Revenge porn) หรือการส่งรูปภาพเกี่ยวกับเพศโดยปราศจากความยินยอม (non-consensual sexting) ในประเทศออสเตรเลียจากการศึกษาพบว่า จำนวนหนึ่งในสิบของผู้ใหญ่เคยโพสต์รูปเปลือย (Nude) หรือรูปกึ่งเปลือย (Semi-nude image) โดยไม่ได้รับอนุญาตจากคู่กรณี ข้อมูลนี้มาจาก

the Senate Standing Committee on Legal and Constitutional Affairs การแชร์รูปคนรัก โดยปราศจากความยินยอมเป็นปัญหาที่ร้ายแรงต่อสังคมและมีมากขึ้นในประเทศออสเตรเลีย อันเนื่องมาจากการใช้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ การแชร์รูปคนรักโดยปราศจากความยินยอมที่มีลักษณะเป็นภาพโป๊นั้นส่งผลกระทบต่อสังคมมากต่อเหยื่อ ทั้งเป็นผลกระทบทางร่างกายและจิตใจ เช่นเดียวกันเป็นการทำลายเกียรติยศและชื่อเสียงของเหยื่อด้วย งานวิจัยในออสเตรเลียพบว่า การเผยแพร่ภาพโป๊ที่มีลักษณะเป็นการแก้แค้น (Revenge porn) ถูกพัฒนาไปสู่การเกิดความรุนแรงในครอบครัวได้โดยผู้กระทำความผิดกระทำการเผยแพร่หรือขู่ว่าจะเผยแพร่รูปภาพของอดีตคนรักหลังจากมีการแยกทางจากกัน ในโครงการ SmartSafe Project ผลการสำรวจพบว่า จำนวนครึ่งหนึ่งของผู้ปฏิบัติงานให้ข้อมูลว่ามีผู้ร้องทุกข์ว่าถูกผู้กระทำความผิดขู่ว่าจะเผยแพร่รูปส่วนตัวของพวกเขาในลักษณะโป๊เปลือยและเหยื่อที่เข้าร่วมโครงการนี้ จำนวน 42 เปอร์เซ็นต์ พบว่า อดีตคู่อริบางครั้งจะขู่ว่าจะดำเนินการบางสิ่งต่อรูปและวิดีโอของพวกเขา เช่นเดียวกับผู้ปฏิบัติหน้าที่ทางกฎหมายในรัฐแคลิฟอร์เนีย (California) ของประเทศสหรัฐอเมริกา สังเกตพบว่า การเผยแพร่ภาพโป๊ที่มีลักษณะเป็นการแก้แค้น (Revenge porn) ในคดีความรุนแรงในครอบครัวมีจำนวนสูงขึ้นและมีหลายกรณีที่มีชื่อเสียง (Celebrities) ตกเป็นเหยื่อของการเผยแพร่ภาพโป๊ที่มีลักษณะเป็นการแก้แค้น (Revenge porn) เช่นนี้ (Al-Alosi, 2017, pp. 1589-1590)

อย่างไรก็ตาม กรณีรูปภาพโป๊นั้นถ้าเป็นภาพโป๊ของเด็ก การส่งรูปโป๊บนเว็บเพื่อประจานเหยื่อซึ่งในประเทศกลุ่มสหภาพยุโรป (The European Union) ให้ความสำคัญอย่างมาก โดยออกกฎหมายให้มีมาตรการทางอาญาเพื่อการลงโทษคนที่ส่งภาพโป๊ของเด็กทั้งรูปภาพจริงและออนไลน์ ทั้งนี้ การเผยแพร่รูปภาพโป๊ของเด็กหรือกรณีภาพโป๊ของผู้ใหญ่ ทั้งสองกรณีล้วนสร้างความอับอายขายหน้าและประจานผู้เสียหายสู่สาธารณชนอันส่งผลกระทบต่อจิตใจของผู้เสียหาย (Halder, 2015, p. 104) ยังมีประเด็นเรื่องสิทธิของเด็กที่ควรได้รับการคุ้มครองจากรัฐด้วย การส่งรูปภาพโป๊ทางอินเทอร์เน็ตจึงเป็นภัยคุกคามสิทธิของเด็กรวมถึงบุคคลในครอบครัวด้วย และในสหภาพยุโรปถือว่าเป็นอาชญากรรมร้ายแรงชนิดหนึ่งที่สังคมควรต้องเห็นถึงความสำคัญของปัญหานี้เช่นเดียวกันกับการเผยแพร่ภาพโป๊ของผู้ใหญ่

รัชนี้ แต่งอ่อน/ ศิริศักดิ์ จิงถาวรณ/ เอกพล ทรงประโคน/ ประลอง ศิริภูถ

นอกจากนี้ ยังมีรายงานเกี่ยวกับคดีในประเทศออสเตรเลียที่ผู้กระทำความผิดถูกดำเนินคดีอาญาในข้อหาเผยแพร่ภาพโป๊ที่มีลักษณะเป็นการแก้แค้น (Revenge porn) ในคดีที่ชื่อว่า Police v Usmanov จำเลยโพสต์รูปภาพเปลือยของเหยื่อจำนวน 6 รูปบนเฟซบุ๊ก โดยเขาส่งอีเมลไปยังเหยื่อเพื่อแจ้งว่ามีรูปภาพเปลือยของเหยื่อปรากฏบนเฟซบุ๊กแล้ว เหยื่อได้ขอร้องให้จำเลยทำการลบภาพดังกล่าวออกไปจากเฟซบุ๊ก แต่จำเลยปฏิเสธคำขอร้องของเหยื่อที่ขอให้ลบรูปดังกล่าว เหยื่อจึงไปแจ้งความดำเนินคดีกับจำเลย จำเลยโดนข้อหาตามมาตรา 578 แห่งกฎหมายอาญา (the Crimes Act 1900 (NSW) ในความผิดอาญาฐานโฆษณาภาพเปลือยซึ่งมีโทษทางอาญาสูงสุด คือ จำคุก 12 เดือน และหรือปรับ 11,000 ดอลลาร์ สุดท้ายจำเลยถูกกักบริเวณบ้านเป็นระยะเวลา 6 เดือน เนื่องจากจำเลยใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อศาลนิวเซาท์เวลส์ และศาลเห็นว่าจำเลยอายุ 20 ปี ไม่เคยมีประวัติต้องโทษทางอาญามาก่อนและเป็นคนมีหน้าที่การงานดี อีกตัวอย่างเป็นคดีที่สาธารณชนรู้จักกันดีคือ คดี Bryce Cartwright นักกีฬารักบี้ทีมชาติตกเป็นเหยื่อจากการเผยแพร่ภาพโป๊ที่มีลักษณะเป็นการแก้แค้น (Revenge porn) ซึ่งเป็นคดีที่ผู้ชายตกเป็นเหยื่อจากการกระทำของผู้หญิงอันเป็นคดีอาญาอย่างหนึ่ง Brittany Hura อดีตคนรักเก่าของ Cartwright โพสต์รูปภาพโป๊ของ Cartwright ลงบนสื่อสังคมออนไลน์และขู่ว่าจะฆ่าเขาด้วย ผลของคดี คือ Hura โดนข้อหาใช้อุปกรณ์สื่อสารเป็นเครื่องมือในการข่มขู่และเป็นความผิดที่กระทำโดยเจตนา ทำให้เกิดความกลัวว่าจะเป็นอันตรายแก่กายด้วย (Al-Alosi, 2017, p. 1591) จะเห็นได้ว่าภัยความรุนแรงที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนในการกระทำ ความผิดนั้นเกิดขึ้นได้กับทั้งบุคคลทั่วไปและบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคมที่มีความสัมพันธ์ระหว่างกันในลักษณะเป็นครอบครัวร่วมกันหรือเคยเป็นคนรักกันมาก่อน

บทสรุปและกรณีศึกษาสำหรับประเทศไทยต่อความรุนแรงทางไซเบอร์ที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัว

ความรุนแรงในครอบครัว เป็นลักษณะการติดตาม ควบคุม คุกคาม ช่มชู้ และทำร้ายร่างกายซึ่งเป็นการกระทำโดยคู่รักคนหนึ่งกระทำต่ออีกคนหนึ่ง เทคโนโลยีมีส่วนเกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัว เพราะผู้กระทำละเมิดใช้เทคโนโลยีเป็นอุปกรณ์กระทำต่อคนรัก ทั้งกรณีคู่รัก สามีภรรยาที่ยังมีความสัมพันธ์กันอยู่และกรณีสิ้นสุดความสัมพันธ์แยกกันอยู่เรียบร้อยแล้ว จากการศึกษารวบรวมคำตัดสินคดีของศาลออสเตรเลีย ทั้งในคดีครอบครัวทางแพ่งและคดีอาญาที่มีข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับกรณีที่เกี่ยวข้องกล่าวหาว่าผู้กระทำคามผิดล่วงละเมิด โดยส่งข้อความหรืออีเมลที่น่ารังเกียจอันมีลักษณะเป็นการคุกคามอย่างต่อเนื่อง พฤติกรรมเหล่านี้เป็นรูปแบบหนึ่งของการกระทำรุนแรงทางไซเบอร์ ซึ่งเป็นการกระทำคามผิดรูปแบบใหม่โดยการใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนช่วยในการอำนวยความสะดวก เช่น การสะกดรอยตามเหยื่อ การช่มชู้เหยื่อผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ และการแชร์รูปภาพโป๊เปลือยของคู่รักซึ่งเป็นเหยื่อโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างคำตัดสินของศาลออสเตรเลียมีผลการตัดสินคดีที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับรูปแบบของลักษณะของการกระทำคามผิดนั้น จากการศึกษากรณีคดีต่างๆ ของประเทศออสเตรเลียจะเห็นได้ว่า ความรุนแรงทางครอบครัวเดิมสังคมไม่ใส่ใจ เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว จึงไม่เห็นความสำคัญ อีกทั้งความรุนแรงทางครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับการกระทำคามรุนแรงโดยใช้ไซเบอร์เข้ามามีส่วนช่วยในการกระทำคามผิด (Cyber-Violence) ไม่ปรากฏผลของความรุนแรงในทันที ต่างจากการทำอันตรายแก่ชีวิตและร่างกาย ซึ่งเป็นการกระทำในลักษณะความรุนแรงในครอบครัวที่สังคมเข้าใจกัน โดยเฉพาะรูปแบบของการกระทำทางกายภาพ ทั้งการทำร้ายร่างกาย การชกต่อย ตบตี ผลักกัน เหล่านี้ปรากฏร่องรอยหลักฐานความเจ็บปวดของความรุนแรงให้เห็น ต่อมาเมื่อมีการศึกษาวิจัย จึงเห็นถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว แท้จริงแล้วความรุนแรงทางครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับการกระทำคามรุนแรงโดยใช้ไซเบอร์เข้ามามีส่วนช่วยในการกระทำคามผิด (Cyber-Violence) เป็นเหมือนภัยเงียบของสังคมและส่งผลกระทบยาวต่อความเป็นอยู่ของคนในครอบครัว ความเครียด โรคซึมเศร้าเมื่อถูกกระทำบ่อยๆ ส่งผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจและอารมณ์อันนำไปสู่ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวรูปแบบอื่นๆ ตามมา นอกจากนี้ ยังมีผลกระทบต่อครอบครัวที่มีบุตรผู้เยาว์ด้วย

สำหรับประเทศไทย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 29 บัญญัติว่า “บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้” นอกจากนี้ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 ได้บัญญัติไว้ชัดเจนกรณีบุคคลใดจะได้รับโทษทางอาญา ต้องมีกฎหมายอาญาบัญญัติเป็นความผิดและบัญญัติโทษไว้ ซึ่งเป็นหลักทั่วไปของกฎหมายอาญาที่จะลงโทษบุคคลไว้ แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อความเจริญของเทคโนโลยี การมีสื่อสังคมออนไลน์และการกระทำความผิดไม่มีลักษณะกระทำทางกายภาพ เช่นนี้ กฎหมายของประเทศไทยจำเป็นต้องปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันที่สังคมใช้เทคโนโลยีอำนวยความสะดวก จนเกิดเป็นลักษณะของการกระทำความผิดโดยผู้กระทำใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องอำนวยความสะดวก หรืออีกทางหนึ่งคือ ความรุนแรงทางครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความรุนแรงโดยใช้ไซเบอร์เข้ามามีส่วนร่วมช่วยในการกระทำความผิด (Cyber-Violence) ผู้เขียนขอเสนอแนะว่า ควรบัญญัติกฎหมายไว้ให้ชัดเจน ยกตัวอย่างเช่น การสะกดรอยตาม (Stalking) การ CyberStalking, revenge porn เหล่านี้เป็นความผิดทางอาญาในประมวลกฎหมายอาญาโดยกำหนดองค์ประกอบความผิดภายนอกและองค์ประกอบความผิดภายในให้ชัดเจน รวมทั้งการให้คำนิยามความรุนแรงในครอบครัวในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ให้ครอบคลุมถึงการกระทำดังกล่าวด้วย เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันที่สื่อสังคมออนไลน์เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของสังคมไทยและสร้างปัญหาให้เกิดขึ้นกับบุคคลในครอบครัว นอกจากนี้การบัญญัติกฎหมายแล้ว ผู้เขียนเห็นควรให้รัฐณรงค์สร้างจิตสำนึกให้เห็นถึงความสำคัญของภัยสังคมจากการใช้เทคโนโลยีว่าการกระทำในลักษณะดังกล่าวถือเป็นความรุนแรงในครอบครัวรูปแบบหนึ่งและนำมาสู่ปัญหาทางสังคมได้ทั้งต้องถูกลงโทษทางอาญาเพื่อปกป้องสังคมด้วย ดังนั้น การศึกษาประเทศออสเตรเลียซึ่งปัจจุบันมีคดีความรุนแรงในครอบครัว ทั้งคดีที่ดำเนินคดีทางแพ่งและทางอาญาหลายคดีที่เป็นประโยชน์ต่อการบังคับใช้กรณีข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในประเทศไทยและพัฒนากฎหมายให้ทันสมัยขึ้นสามารถปรับใช้กับข้อเท็จจริงของประเทศไทยได้

รายการอ้างอิง

- Al-Alosi, H. (2017). Cyber - Violence : Digital Abuse in the Context of Domestic Violence. *University of New South Wales Law Journal*, 40(4), 1573-1603.
- Choja, O. & Nelson, O. (2016). Psychological Violence and the bane of Cyber-Harassment against Women : An Experiential Inquest on Facebook. *Gender & Behaviour*, 14(3), 7589-7608.
- Douglas, H. (2015). Do We Need A Specific Domestic Violence Offence?. *Melbourne University Law Review*, 39(2), 434-471.
- Halder, D. (2015). Cyber stalking victimisation of women: Evaluating the effectiveness of current laws in India from restorative justice and therapeutic jurisprudential perspectives. *Temida*, 18(34), 103-130, 103.
- McGuire, B. & Wraith, A. (2000). Legal and psychological aspects of stalking : a review. *Journal of Forensic Psychiatry*, 11(2), 316-327.
- Shimizu, A. (2013). Domestic Violence in the Digital Age : Towards the Creation of a Comprehensive Cyberstalking Statute. *Berkeley Journal of Gender, Law & Justice*, 28(1), 116-137.
- Wadhwa, A. & Arora, N. (2017). A Review on Cyber Crime : Major Threats and Solutions. *International Journal of Advanced Research in Computer Science*, 8(5), 2217-2221.
-